

בראשית ברא אלוהים את העולם אחר כך נבראה המילה

מיריק שניר, 64, חיבת ציון, אמא, סבתא, מחנכת, סופרת לילדים, שבויה בקסמן של השפה והמילים. כל התארים הללו, המשמשים בה בערבוביה, הוליכו אותה אל יצירתה החדשה, מעין ספר, שהוא גם יצירת אמנות בפני עצמה, "בראשית ברא", המזמן לגדולים ולקטנים (אפילו רכים בשנים), מפגש מרגש וחוויתי עם סיפור בריאת העולם, בשפה המקראית המקורית, שהוא לדברי מיריק, לא רק מכונן עולם, הוא גם מכונן שפה

מיריק נולדה בקיבוץ כפר גלעדי, כדור שני, ילדה רביעית מתוך 12 אחים ואחיות, לרחל ושמוליק רבינוביץ, שחיים עדיין בכפר גלעדי. סיפורה מתחיל כבר בשמה. "אני קרויה מרים, על שם חברתה של אמא, שנהרגה. בשנה שנולדתי אני, נולדו בקיבוץ עוד שלוש ילדות שנקראו מרים. כדי לא לבלבל אותנו, התחילו הורי לקרוא לי מיריק, ובמשך הזמן דבק בי שם החיבה הזה. אני זוכרת שכיילדה צחקתי על האפשרות שאשאר מיריק גם כשאיהיה כבר סבתא. והנה אני כיום סבתא מיריק לעשרים נכדים."



הכתיבה כצורך

מיריק נישאה לישראל שניר, בן קיבוץ נווה איתן ויחד הלכו השניים בדרכי הוריה וילדו תשעה ילדים. לימים, כחברת נווה איתן, הפכה מיריק למורה לכיתות יסוד וחיי נוח מיוחד. בשנת 1992 עברה המשפחה הגדולה לחיבת ציון והיום הם מתגוררים בבית גדול, לצד שניים מילדיהם ונכדיהם. מה שנקרא "הומה מתינוקות", מיצירה ועשייה. עד היום פירסמה מיריק כ-90 ספרי ילדים, המוכרים ברחבי העולם. "להיות סופרת", היא אומרת, "זו לא החלטה שעשיתי, אלא תוצאה של עשייה נכונה מבחינתי. תהליך טבעי, כחלק מהעשייה החינוכית והבשילה עם הזמן. הכתיבה החלה עם ההורות. כתבתי גם קודם, אבל כתיבה עבור ילדים החלה עם ההורות. הספר הראשון יצא עם לידת הילד השישי. את השכלתי רכשתי מבחינתי, מהילדות וההורות וכמובן מתהליך הכתיבה."

גולת הכותרת

"היצירה 'בראשית ברא', היא מבחינתי גולת הכותרת של העשייה הספרותית והחיינוכית שלי. היא מכילה את כל הגישה החינוכית והתפיסה האוריינית שלי. כל מה שפיתחתי במשך השנים ולמדתי מהילדים, מהמקורות ומאנשים שפגשתי בדרך". בנסיון לתאר את היצירה, מתגמדות המילים ואין מנוס משימוש בקלישאה, טוב מראה עיניים.

זהו ספר עגול, נעים למגע ומאיר עיניים, המספר את סיפור בראשית בשפת המקרא, כשהוא מחולק למשפטים קצרים, בעלי מבנה קבוע. כל משפט מופיע (מתבקש לומר, נברא). על דף משלו, שהוא יצירת אמנות, רוב המשפטים, או חלקים מהם, גם כן על פי מבנה קבוע, בולטים על פני הנייר וניתנים למישוש. לאחר כל משפט מהסיפור, מופיעות פרשנויות, לעיתים שיר קטן, תאים נפתחים, המזמנים הפתעה של תהיות ובהיות, מפי ילדים, או מפי פרשנים ועוד ועוד.

הספר העגול יושב לו בענווה בתוך קופסה, על מצע של סטן כחול וככל שהוא נראה קטן, מרגע שפותחים אותו, הוא מכיל עולם ומלואו, כיאה לבריאת העולם. "לא התחלתי את העבודה מזה שראיתי את המוצר המוגמר בעיני רוחי", מספרת



מיריק, "אלא מתוך רצון לגעת ולעסוק בטקסטים האלה באופן כזה ש'יאהיב' אותם על השומעים והקוראים בכל גיל. הרגשתי שאולי יש לי את היכולת והאומץ לעשות את זה. כתוב: 'מפי עוללים ויונקים יסדת עוץ'. יצאתי לדרך שהיא כמו סוג של הליכה במדבר, מבחינת התחושה האישית, שאני הולכת בדרך שיש בה איזה שהוא אור לא ברור בקצה, אבל היא לא נודעת. מסע, הרפתקאה. אני לא מלומדת, או מדופלמת בשום תחום שבו עסקתי ביצירה הזו. הגעתי אליה ממקום מאוד תם, פתוח, ממקום של ילד שחווה דברים לראשונה, מצד אחד, מצד שני עם הגישה, המסקנות והתובנות שלי שהתפתחה ממפגש רב שנים עם חומרי יצירה וספרות. היה בי רצון להחיות את המקום התמים של הסתכלות ראשונית, פילוסופית, פתוחה."

סיפורי העם שלנו

את אחת ההשפעות המרכזיות על יצירתה, זוקפת מיריק לזכות סבה מצד אמא, סבא מרדכי סגל.

"סבא היה מחנך דגול, מקים סמינר הקיבוצים וסמינר אורנים. ב-30 השנים הראשונות ניהל את סמינר הקיבוצים. הוא פיתח גישה חינוכית מיוחדת, שעדיין שורה על שני הסמינרים האלה.

סבא היה מאוד מחובר למקורות ולסיפור המקראי וחיפש כל השנים דרך לקרב ילדים לסיפורים האלה. הוא קרא להם סיפורי העם שלנו. אמר שלא סביר שכל ילד יפגוש את כיפה אדומה, אבל לא ברור שיפגוש את הסיפורים שלנו. אני מרגישה כממשיכת המפעל שלו. התחלתי בעבודה על היצירה הזו בשנה שהוא נפטר, יחד עם אמא שלי ובהמשך הצטרפה אלינו אחותי, יעל (יולה) בירן, שחזרה בתשובה ועובדת בבית ספר משותף לחילונים ודתיים. אחר כך הצטרפה גם אחת מבנותי, אליאור שניר, שעיצבה את המילים המיוחדות ואיירה את השירים שלי, שמופיעים ביצירה. עם התהיות ובהיות שמלוות את היצירה, אפשר לומר שגם בני הדור השלישי, שמבחינת סבא זה כבר דור חמישי, תרמו את חלקם ליצירה.

בעשורים האחרונים של חייו, בעקבות נישואים שניים, חי סבא בגבעת חיים, שם הוא גם קבור, היא ממשיכה ומספרת, "הקירבה שלי אליו היתה מאוד משמעותית בשבילי. הייתי הולכת אליו עם יצירות חדשות שכתבתי, לקרוא לו אותן ולהתרשם מתגובתו, ממש עד ימיו האחרונים, כשכבר לא דיבר, אבל עדיין הביע את מחשבותיו, באמצעות עיניו."

גירסא ד'ינקותא

"יש בשנים האחרונות נסיונות רבים לקרב את הטקסטים מהמקורות לציבור החיינוני", מסבירה מיריק את תפיסת עולמה, "בדרך כלל מנסים לשנות את הטקסט ולהפוך אותו לידידותי לקורא החילוני. השפה התנכית ושפת היום יום שונה. זה שתי שפות. והן הולכות ומתרחקות. אני חושבת, שאין גיל יותר מוכשר לשפה מאשר הגיל הרך. יכולתי להוציא ספר עם שירים על הבריאה וצירורים מאוד יפים. זה מקובל. אבל מבחינתי הכל סובב סביב הטקסט המקורי. אמרתי, אם רוצים שסיפורי המקרא בשפת המקרא, יהיו גירסא ד'ינקותא, אנחנו צריכים לחפש את הדרך להפגיש בני אדם בפעם הראשונה עם היצירה המקראית, בגיל הכי רך שאפשר. האמנתי שיש דרך וחיפשתי אותה כל השנים האלה וזו תוצאת החיפוש. האיור והעיצוב, הם של האמנית סוניה שכל, חוזרת בתשובה. היה לי חשוב מאוד לעבוד עם אמנית שיש לה את הרגישות לעבוד גם עם הציבור הדתי. עבדתי איתה כ-12 שנה על היצירה הזו. הרב גוניות האין סופית של המבעים האמנותיים, של הטכניקות, של היצירות, מזמנת לקורא חוויה רב חושית, שמאוד מקרבת את הסיפור עצמו, את המילים. כאמא ומחנכת צעירה, מאוד רציתי לספר את סיפורי המקרא לילדים והיה מאוד קשה למשוך את תשומת ליבם, כי לא היתה שום המחשה. רוב הנסיונות שלי נכשלו בסופו של דבר, כי לא היו לי האמצעים להגיש להם את הסיפור.

באחד הימים ישבתי עם נכדתי בת השנתיים וחצי, פתחתי את הספר, היא מיששה את האותיות, התרגשה, אני דיקלמתי את הטקסטים והיא חזרה עליהם. לשפע העייצובי וחלוקת המילים למנות קצובות, יש המון כוח, המון אטרקטיביות. כך ילדה בת שנתיים וחצי גילגלה על לשונה לראשונה את הטקסט המקראי, תוך חוויה ויואלית ומישושת חזקה."



המורכבות העיצובית והייחודיות של הספר, לא איפשרו את הפקתו והוצאתו לאור בארץ והוא מופק בסין. בסוף החודש אמורים הספרים להגיע מסין. אז גם יעלה לאוויר אתר אינטרנט ואפשר יהיה להזמין ספרים דרך האתר. www.the-creation-story.com